

A. Yüklem Türlüne Göre Cümleler

1. Fiil (Eylem) Cümlesi

Yüklemi çekimli fiil olan cümlelerdir.

Örnekler

- Sorumluluklarını eksiksiz biçimde yapar.
yüklem (eylem)
- Arkadaşlarla sinemaya gittik.
yüklem (eylem)
- Havalar soğuduğu için kuşlar sıcak ülkelere göç etti.
yüklem (eylem)

2. İsim (Ad) Cümlesi

Yüklemi isim veya isim soylu olan cümledir.

Örnekler

- Dereceye girenler arasında onun da ismi vardı.
yüklem (isim)
- Senin için hediye alan kişi bendim.
yüklem (isim)
- Kalbi sevgi dolu bir çocuktur Ayşe.
yüklem (isim)

B. Yüklem Yerine Göre Cümleler

1. Kurallı (Düz) Cümle

Yüklemi sonda bulunan cümlelerdir.

Örnekler

- Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
yüklem
- Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
yüklem

2. Devrik (Kuralsız) Cümle

Yüklemi sonda olmayıp cümlemin herhangi bir yerinde olan cümlelerdir.

Örnekler

- Mis gibi kokuyordu ekmek fırını.
yüklem
- Yemyeşildi piknik yaptığımız yer.
yüklem

3. Eksiltili Cümle

Yüklemi olmayan veya yargısı tamamlanmamış cümlelere denir. Eksiltili cümlelerin sonunda üç nokta bulunur.

Örnekler

- Az veren candan, çok veren maldan...
- Tam sınava başlayacakken...

C. Anlamına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle

Fiil cümlelerinde eylemin yapıldığını veya yapılacağını, isim cümlelerinde ise varlık veya kavramın bulunduğunu, var olduğunu anlatan cümlelerdir.

Örnekler

- Arkadaşım bana teşekkür etti.
- Sınıf kurallarına uymak hepimiz için önemlidir.
- Başarılarının devamını diliyorum.

2. Olumsuz Cümle

Fiil cümlelerinde eylemin yapılmadığını veya yapılmayacağını, isim cümlelerinde ise varlık ya da kavramın bulunmadığını, var olmadığını bildiren cümlelerdir.

Örnekler

- Yaşananlardan sonra seni dinleyemem.
- Sınıfın içi çok havasız.
- Bu saatte eczane bulmaz kolay değil.

DİKKAT

Fiiller “-ma/-me, -maz/-mez” eklerini, isimler ise “-sız/-siz” eklerini veya “yok, değil” sözcüklerini alarak olumsuz olur. Cümleler olumsuzluk eklerini ya da olumsuzluk ifade eden sözcükleri aldıkları hâlde olumlu anlam taşıyabilir. Bu cümleler biçimce olumsuzken anlamca olumludur.

Örnekler

- Yazılanları beğenmemiş değilim. (Yazılanları beğendim.)
- Arkadaşlarım arasında kitap okumayı sevmeyen yok. (Arkadaşlarım hepsi kitap okumayı seviyor.)

3. Soru Cümlesi

İçinde soru eki veya soru sözcüklerinden biri bulunan ve soru anlamı taşıyan cümlelerdir.

Örnekler

- Yaz tatilinde neler yapmayı planlıyorsun?
- Benimle markete gelecek misin?
- Neden okula yürüyerek gidiyorsun?

4. Ünlem Cümlesi

Sevinç, korku, heyecan, şaşkınlık gibi duyguları ifade eden cümlelerdir.

Örnekler

- Eyvah, treni kaçırdım!
- Of, mutfağın hâline bak!

D. Yapılarına Göre Cümleler

1. Tek Yüklemlî Cümle

Bir tane yüklemlî olan, tek yargı bildiren, içinde fiilimsi olmayan cümlelerdir.

Örnekler

- Ayşe çiçekleri çok seviyor.
- Her problemin farklı çözüm yolları vardır.

2. Fiilimsi Bulunan Cümle

Tek yüklemlî olan, içinde fiilimsinin oluşturduğu bir yan cümleye sahip olan cümlelerdir.

Örnekler

- Bu sınavı kazananlar hayallerine bir adım daha yaklaşacak.
sıfat-fiil yüklem
- Eve gelirken ekmek al.
zarf-fiil yüklem

3. Birden Çok Yüklemlî Olan Cümle

En az iki yüklemlî olan ve birbirlerine virgül veya noktalı virgülle bağlanmış cümlelerdir.

Örnekler

- Kimse ses çıkarmıyordu, herkes sınava odaklanmıştı.
yüklem yüklem
- At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.
yüklem yüklem yüklem yüklem

4. Bağlacı Olan Cümle

En az iki yüklemlî olan ve birbirine bağlaç ile bağlanmış cümlelerdir.

Örnekler

- Bugün çok mutluydu çünkü okulda en sevdiği oyunları oynamıştı.
yüklem bağlaç yüklem
- Sınavı kazanmak istiyor ama hiç ders çalışmıyor.
yüklem bağlaç yüklem